

ορίζοντας φωτεινούς και επί στερεών βάσεων, πράγματα τοῦ θ' ἤσαν ὡς μία ἀπομάκρυνσις πνευματικῆ τῶν λατινικῶν πνευμάτων ἀπὸ τῶν σκοτεινῶν και ἀσθενικῶν ἐγκεφάλων τῶν Ηορραίων. Ἐγνωρίσθημεν βαθύτως κατὰ τὰ τελευταίκα κῦτὰ ἔτη ἔργα ἀρκετὰ προσεγγίζοντα πρὸς ἓνα τοιοῦτον ἰδεανόν. Ἀλλὰ ἀναμείνομεν ἀπὸ τὴν νέαν σχολὴν μίαν τέχνην περισσύτερον ἀπληκμαίνην τῶν προλήψεων τῆς χθές, πλησιεστέραν πρὸς τὴν σημερινὴν μας πνευματικὴν ζωὴν, πρὸς τὰς θλίψεις μας, τὰς χαρὰς μας, καὶ τοὺς πόνους μας τοῦ παρόντος, ἢ ὅποια ἐκτείνη, ἔχουσα πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν Τέχνην καὶ μόνον, πρὸς πραγματοποίησιν τῶν ἐλπίδων αἱ ὅποια ἀνακινουῦνται εἰς τὰς ψυχὰς μας.

Παρίσις, Ἰανουάριος 1903

ROGER LE BRUN

—*—*—

ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΚΡΙΤΙΚΗ

(Χωρὶς ἀνόρα καὶ χωρὶς συνέχια)

Ἡ Κριτικὴ δὲν εἶνε Ἄγγελος Βλάχου. Εἶνε Ἔρως. Ἡ Κριτικὴ δὲν εἶνε οὔτε ξυρισμένον κεφάλι Βλάχου, σὺν αὐτῷ ποῦ ἔβαλεν ὁ Θεωρόπουλος εἰς τὸ ἐξώφυλλον. Κάθε πρᾶγμα εἰς τὴν ζωὴν εἶνε ἔρως, μέθη, φίλημα. Ἄλλως κούτον τὸ καθε τι, καὶ αὐτὴ καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ κούτοτάτη. Ἔρως, μέθη, φίλημα, εἴτε νεροῦ, εἴτε κρασιοῦ, εἴτε ἀέρος, εἴτε γυναικός, εἴτε ἡδονῆς, εἴτε ὀδύνης, εἴτε ποιήματος, εἴτε εἰκόνας, εἴτε ἀγάλματος. Θῶπευμα, πικρὸν σφιζιμον, φίλημα, καὶ ἡ Ζωὴ ἄλλως ἔλα σκληρότατα, ἀηδέστατα, ἐλιθιότατα, βρακίοντα καὶ πικραίνοντα τὴν ὀλίγην ὥραν τῆς ζωῆς. Καὶ τίποτε, τίποτε, κανένα πρᾶγμα καὶ κανένα βιβλίον καὶ κανένα ἰδέα, τὴν ὅποιαν δὲν ἐγέννησεν ὁ ἔρως, ἢ μέθη, τὸ φίλημα—καὶ αὐτὰ δὲν εἶνε μόνον γλυκὰ σὺν λουκώματι καὶ σιελώδη σὺν σαλιγκάρια, ἀλλὰ καὶ δυνατὰ καὶ πόρινα καὶ καυστικά, σὺν κρυτήρις ἐρεθισμένων ματιῶν καὶ σὺν σουβλιᾷ Διάνου—δὲν ἀξίζει μίαν πεντάρα. Καὶ δὲν δίδω μίαν πεντάρα, διὰ κανένα βιβλίον καὶ διὰ κανένα ὄνομα καὶ διὰ κανένα ἰδέαν τὴν ὅποιαν ἐκ μὴν ἐγέννησεν ὁ ἔρως, ἢ μέθη τὸ φίλημα. Καὶ δὲν με μέλλει οὔτε τι εἶνε ἓκα βιβλίον, οὔτε πῶς τὸν λέγουσιν αὐτὸν ποῦ τὸ ἔργαψε, καὶ δὲν με μέλλει διόλου κόσον κρότον ἔκαμα, καὶ δὲν με συγκινεὶ καθόλου κα-

νένα ὄνομα, καμμία φήμη, καὶ δὲν δίδω οὔτε μίαν πεντάρχ—ὕχι διότι εἶνε ἀδύ-
 νκτον νὰ ἔχη κνεὶς καμμίαν εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχεὶν πνευματικὴν ἐποχὴν—πρὶν
 τὸ ἀνοίξω, πρὶν κισθκνθῶ, ὅτι κάθε του ἰδέαν, τὴν ἐγέννησεν ὁ ἔρω, ἡ μέθη, τὸ
 φίλημα. Τὸ κάθε ἄλλο βιβλίον, εἴτε τοῦ Ναβουχοδονόσορος, εἴτε τοῦ Κρυμμέχερ
 εἶνε ἀχρηστον τὴν ὥρην ποῦ ζεὶ κνεὶς, τὴν ὥραν ποῦ δυνατὸν νὰ φιλήσῃ ἢ νὰ
 φιληθῇ, νὰ φιλήσῃ ἀνθη ἢ νὰ φιληθῇ ἀπὸ χρώματκ, νὰ περιπατήσῃ, νὰ ἰδῇ ἀν-
 θρώπους νὰ περιπατοῦν, νὰ κάθωνται, νὰ περᾶσῃ κνεὶς ὀλίγα θυμασια
 λεπτά τῆς ὥρας μὲ τὸν Κονδυλάκην, νὰ ἰδῇ ζῶκ, δένδρα, βουνά νὰ διαβάτῃ τὸ
 βιβλίον τῆς φύσεως, νὰ ἰδῇ τὸ πανόραμα τῆς ζωῆς. Τὸ κάθε ἄλλον βιβλίον, εἴτε
 ἐγχειρίδιον Καθκλιστικῆς σάν τοῦ Ἰψεν, εἴτε Λεπροκομῆς σάν τοῦ Ἰώβ, εἶνε ἀνυ-
 πόφορον, ὅταν δυνατὸν νὰ μυρίζῃ κνεὶς μενεξέδες καὶ ὑποφερτόν, μόνον ὅταν ἡ
 κουρασμένη ζωὴ πλησιάζῃ νὰ παύσῃ, δηλαδὴ τὸ βράδυ ὅταν ἔρχεται ὁ ὕπνος. Τὸ
 κάθε βιβλίον ποῦ δὲν ἔχει τὸν "Ἀνθρωπον ἀπέναντί του καὶ δὲν τὸν ἐρᾶται πε-
 ρισσότερον ἀπὸ ὅ,τι αὐτὸς ἐρᾶται, καὶ δὲν τὸν ἀγαπᾶ περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι αὐτὸς
 ἀγαπᾶ, καὶ δὲν τὸν λυπεῖται περισσότερο ἀπὸ ὅτι αὐτὸς λυπεῖται διὰ τὰ βλάσκ-
 νά του, καὶ δὲν ἀγαπᾶ τὸ ἔργον του περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι αὐτὸς τὸ ἀγαπᾶ, καὶ
 δὲν ποθεῖ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ γίνῃ καλλίτερος, νὰ τὸν κάμῃ καλλίτερον, καὶ δὲν
 ἔχει ὡς μοναδικὸν σκοπὸν καὶ μοναδικὴν χαρὰν νὰ ἰδῇ αὐτὸν καλλίτερον, μονα-
 δικὸν σκοπὸν καὶ μοναδικὴν χαρὰν νὰ ἰδῇ τὸ ἔργον του καλλίτερον, τὸ κάθε
 ἄλλο βιβλίον εἶνε, ἀχρηστον, ἀηδές, μισητόν. Τὸ αὐτὸ διὰ τὴν Κριτικὴν καὶ
 πρωτίστως διὰ τὴν Κριτικὴν. Ἡ Κριτικὴ ποῦ δὲν ἐρᾶται, ποῦ δὲν μεθεᾶ, ποῦ
 δὲν φιλεῖ, ποῦ δὲν πονεῖ, ποῦ δὲν ἐνδιαφέρεται, ποῦ δὲν παθαίνεται, ἡ ψυχρά,
 ἡ εὐσεβής, ἡ σεμνή, ἡ κομψευομένη, ἡ κκλορακμένη, ἡ λαδωμένη, ἡ διατάζουσα,
 ἡ τρικλίζουσα, ἡ ρυμουλκουμένη, ἡ σαλιαρίζουσα, ἡ φυσιολογικὴ, κάθε ἐπιστη-
 μονικὴ, ὕψηλὴ καὶ Ζωολογικὴ Κριτικὴ, εἶνε ἕνα πρᾶγμα ἀηδέστατον, μισητότατον
 καὶ δι' ἕνα ἔθνος νέον, *Φορὰν!*

(ἀκολουθεῖ)

Π. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

